N. 333. 1838

BREDASCHE COURANT,

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Woensdag 28 November.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 25sten November.

De bekommeren der dagbladen zijn op dit oogenblik gevuld met de uitlegging, welke het gisteravond-blad door den heer *Duvergier de Hauranne* uitgegeven vlugschrift, waarin hij, als uit naam der doctrinaire partij, voorslagen doet aan de oppositie om eene coalitie te vormen tot omverwerping van het tegenwoordig ministerie. De meeste oppositiebladen nemen de verbindtenis aan; anderen maken nog bedenkingen. De *Temps*, die gehouden wordt het staatkundig gevoelen van den heer *Dupin* uit te drukken, weigert geheel aan de zamenspanning deel te nemen; de *Courrier* wil, dat men slechts op de voorwaarde de hand biedt, dat de doctrinaire niet in het nieuwe ministerie treden en dat zij in de hervorming van de bepalingen op het kiesregt bewilligen; twee punten, vooral het eerste, tot welke men nog kwalijk gelooven kan, dat de gezegde partij zal bewilligen. Het *Journal des Débats* tracht althans het afgescheidene deel der doctrinaire partij, zoo als het den heer *Duvergier de Hauranne* en die hem volgen noemt, opmerkzaam te maken op den prijs welken de dynastieke oppositie van dat gedeelte der doctrinairen vergt, om met hetzelve in verbindtenis te treden: » De doctrinairen – dus bedient het *Journal des Débats*, – vroeger gehoond voor de diensten die zij aan het monarchaal gouvernement bewezen, worden thans onder verpligting gesteld, om dezelve door eene algeheele en onweerhouden medewerking aan het werk der radikale partij (de kieshervorming) uit te wisschen. Ziedaar het ultimatum der coalitie bij de op handen opening der kamers." Het lijdt geen twijfel, of men zal bijzonder op het dagelijks meer aankomend getal gedeputeerden in de hoofdstad, werken, en hen van den eenen kant tot de gezegde voorstellen over te halen; van den anderen om zich tegen zulk eene aansluiting te verklaren. Mogten de onderscheidene en in de jongste zitting zoo veelvuldige onderdeelen der oppositie zich echter tegen het ministerie vereenigen, dan zal waarschijnlijk het tegenwoordig bestuur moeijelijk zich in het bewind kunnen handhaven.

— Het hoofd der onderneming van den spoorweg naar Havre, de heer *Jaubert*, heeft in de dagbladen een' brief doen plaatsen, dat zijn voornemen, om zijne demissie uit gezegde betrekking te nemen, aan andere oorzaken hing, dan aan moedeloosheid omtrent het slagen van de onderneming.

— Het meerendeel der onlangs benoemde prefecten bevindt zich thans in de hoofdstad. Vele zegt men zijn ontevreden over de jongste veranderingen en verplaatsingen.

— Men heeft gisteren op het plein voor de beurs de proef genomen met een tweetal nieuwe rijtuigen, ieder zes ijzeren raderen hebbende. Beide wagens hielden ieder twaalf personen en waren, even als de wagens op de spoorwegen, aan elkander gehecht. Het geheel werd slechts door twee paarden voortgetrokken, die niet minder snel liepen dan als of zij voor eene ligte berline gespannen waren.

— Men heeft eindelijk de Madridsche correspondentie tot den 16den ontvangen. Men leest daarin het volgende: » Het antwoord door de ministers gegeven op de interpellatiën der heeren *las Navas* en *Mortin*, in de zitting van den 14den (over het in staat van beleg stellen der hoofdstad), is hevig door de voorstellers zelve en de heeren *Arguelles*, *Carabantes* en *Olozaga* bestreden geworden. Met eenige bevreemding werd opgemerkt, dat geen der leden van de meerderheid het ministerie ter hulp kwam, hetwelk aan zich zelf schijnt overgelaten en desniettemin nog geroepen zal zijn, om de discussie van het adres tegen de oppositie vol te houden; zoo moeijelijk valt het in de tegenwoordige omstandigheden, om andere lieden in deszelfs plaats te vinden.

— Het ontwerp van adres is op het eind der zitting van den 14den gelezen. Het wordt gehouden als in een vijandelijken geest, zelfs niet overdreven, te zijn gesteld. Er wordt onder anderen in gezegd, dat men van het traktaat van het viervoudig verbond niet al datgene had getrokken, wat men er van had mogen verwachten en men spoort de gedeputeerden aan, om in het nationaal gevoel zich eigen hulpbronnen te verschaffen. Men prijst Engeland wegens deszelfs tusschenkomst in de erkenning door de Porte van het gouvernement der koningin. De heeren *Olozaga* en *Seoane* hebben nog het slot der zinsnede, waarin over eene schikking tusschen die beide partijen gesproken wordt, de woorden er weten bij te voegen: » Nimmer zal men met den rebel don *Carlos* noch met zijne familie in onderhandeling treden." Deze zinsnede, zal waarschijnlijk bij de cortes tot veel discussie aanleiding geven, doch naar men denkt ten laatste doorgaan.

Bij het vertrek van den post was de discussie over het ontwerp-adres bij de cortes reeds begonnen.

— De *Phare* van Bayonne van den 22sten verzekert, dat don *Carlos* zich nog den 19den te Azcoitia bevond, zoo als meestal; geslingerd wordende tusschen de onderscheidene partijen, wier kuiperijen steeds rondom hem werkzaam zijn. Men geloofde echter, naar zijne bijzondere gevoelens gerekend, daarin versterkt door den invloed zijner echtgenoote, dat de geheel apostolieke partij de overhand zou behouden. Sommigen dier partij, die in het verleden voorjaar op den achtergrond gekomen waren, staken thans weder het hoofd op.

De *Phare* had de bevestiging nog niet vernomen, dat *Merino*, bij wien *Balmaseda* zich gevoegd heeft, met zijne kolonne den Ebro was overgegaan; beiden bevonden zich den 18den nog te Estella, uiterlijk althans geen toebereidselen makende tot een togt naar Kastilie.

Het *Mémorial Bordelais* van den 23sten houdt een berigt, volgens welk *Cabrera*, aan het hoofd van 10,000 man, waaronder 900 ruiters, den 17den te Calataijud was binnengetrokken, waar hij zich onder anderen van den Madridschen post van den 15den had meester gemaakt. *Cabrera* was vervolgens naar Madrid opgetrokken, in verband met operatiën van *Merino* en *Balmaseda* (de bewegingen dezer laatste worden intusschen, gelijk hierboven blijkt, uit Bayonne weder tegengesproken). Deze demonstratie kon wel geen ander oogmerk hebben, dan om de hoofdstad te verontrusten, de geëxalteerde partij aanleiding te geven om in beweging te komen en de gematigde lieden uit het bestuur te werpen, bij welke regeringloosheid de zaken der karlisten niet dan konden winnen.

— Heden, uit hoofde van den Zondag, geene fonds-notering.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 27sten November.

Bij het onderzoek in de afdeelingen der Tweede Kamer, over het ontwerp ter voorziening in de buitengewone financiële aangelegenheden des rijks, die uit de voortduring van onzen tegenwoordigen staatkundigen toestand zouden kunnen voortvloeijen, heeft men dien wensch aan den dag gelegd, dat dit ontwerp, even als verleden jaar, in twee afzonderlijke deelen zou worden voorgedragen, als: 1°. voor de rentebetaling, en 2°. voor de behoeften van marine en oorlog. Men vernoemt thans, dat de Regering, om onderscheidene redenen, het onraadzaam acht, aan deze bedenking toe te geven, evenmin als om de deliberatiën over deze wet te verschuiven, en de uitgaven voor eenen korteren termijn dan het geheele jaar 1839 vast te stellen. Men verzekert, dat der Regering zulks, in den tegenwoordigen stand van zaken, in het welbegrepen belang des vaderlands niet raadzaam voorkomt, ten einde ook aan den buitenlander te doen blijken, dat men steeds in staat is te blijven zorgen, niet alleen voor de verdediging des lands, maar ook tevens voor de handhaving van het nationaal crediet.

Men zal zich herinneren, dat het ontwerp tot creatie eener leening, groot negentien millioen gulden, ten laste onzer overzeesche bezittingen, doch waarvan de renten door den staat zullen worden gegarandeerd, bij de eerste bekendwording, eenen min gunstigen invloed ter beurze heeft gemaakt. Zoo men vernoemt, was dit een gunstige indruk daaraan toe te schrijven, dat velen in die voorgestelde leening het bewijs meenden te vinden, dat de geldmiddelen onzer overzeesche bezittingen zich in minder gunstigen toestand, dan dit het verleden jaar zouden bevinden, wanneer slechts eene leening van plus minus negen millioen is gecreëerd, ter voldoening in de volle rentebetaling en de overige tien millioen voor marine en oorlog, buiten bezwaar der ingezetenen, uit de overschotten der overzeesche bezittingen zijn gevonden; terwijl hij

voorgedragene wet, de behoefte voor beide onderwerpen als leening is aangevraagd; waaruit men oppervlakkig zou kunnen opmaken, dat de oost-indische geldmiddelen de sommen, in het verleden jaar, tot voorziening in de buitengewone behoeften voor marine en oorlog verstrekt, thans niet zouden kunnen opbrengen.

Naar hetgeen men vernoemt, koestert de regering echter de gegronde hoop, dat de kosten voor marine en oorlog ook over 1839 uit de oost-indische kas zullen kunnen worden gevonden, terwijl verder de tegenwoordige leening voornamelijk aan de voorzigtigheid der Regering is toe te schrijven, tot voorkoming van *oogenblikkelijke* overspanning der geldmiddelen.

— Door Zijne Majesteit is jaarlijks, tot zoo lang geene reden zullen bestaan daaromtrent eene verandering te maken, eene bepaalde som op het fonds tot aanmoediging der nationale nijverheid beschikbaar gesteld, tot voortzetting der werkzaamheden ter aanvulling en uitbreiding van de bij die administratie aangelegde verzameling van modellen van werktuigen, ten dienste van scheepsbouw, handel, fabrijken en trafijken.

— De tweede kamer van het provinciaal geregtshof van Holland heeft gisteren derzelver arrest gewezen in de zaak van *J. B. van Gent*, voormalig notaris te Leyden. Het hof heeft denzelven schuldig verklaard aan de misdaad van valschheid in een authentiek geschrift, begaan door eene openbaar ambtenaar in de uitoefening zijner functien, alsmede aan het misdrijf van opligting (escroquerie). Vervolgens veroordeeld tot de straffe van het zwaaijen van het zwaard over het hoofd, uit te voeren met alle de formaliteiten, welke bij onthoofding worden in acht genomen; een confinement in een rasp- of tuchthuis voor den tijd van vijf achtereenvolgende jaren; de voldoening eener boete van *f* 50 en de kosten van den processe; terwijl bovendien, in gevolge art. 301 van het wetboek van strafvordering, een afschrift van het proces, waarin de vervalsching van de koop-akte bestaat, aan het vervalschte stuk zal worden gehecht.

— In de Leydsche Courant leest men:

„Den 23sten dezer heeft de installatie van het *stedelijk Gymnasium* plaats gehad in een der vertrekken van het daartoe bestemd gebouw. De president-curator en wethouder dezer stad, de heer *P. G. van Hoorn*, heeft daarbij, in eene gepaste toespraak, de bij deze inrigting aangestelde heeren docenten geluk gewenscht met deze hunne betrekking, en hen al het gewigt daarvan op het hart gedrukt; terwijl hij de vergaderde kweekelingen aanspoorde tot het besef van hetgeen zij aan hunne leermeesters verschuldigd waren en tot de meest ijverige pligtsbetrachting. Dit werd beantwoord door den *Rector van het Gymnasium*, den heer *A. J. J. Bake*, die tevens zijne ambtgenooten en zijne aanstaande kweekelingen op de hartelijkste wijze begroette."

— Bij de erven *Thierry* en *Mensing*, boekverkoopers te 's Hage, is, à 30 cents, verkrijgsbaar gesteld: Het Zilveren Landelijk feest, of Oranje Boven, den 17 november 1813, en de blijde aankomst van Z. K. H. den heere Prinse *van Oranje Nassau*, thans Nederlandsch geliefden koning, te Scheveningen, den 30 daaraanvolgenden, door *M. Baak*, als oog- en oorgetuige, zelven beschreven.

— Gisteren middag is te Amsterdam door den Raad van bestuur der koninklijke akademie van beeldende kunsten eene openbare algemeene vergadering gehouden, en daarin het jaarlijksch verslag uitgebragt, waarna de vergadering met de uitdeeling van de in den afgeloopen winter- en zomercursus behaalde eereprijzen besloten werd.

— Te Enkhuizen vierde den 19den dezer het departement der maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen* aldaar het feest van deszelfs 50jarig bestaan, mitsgaders het 25jarig feest onzer nationale onafhankelijkheid. De feestrede werd daarbij door den weleerw. heer *O. van Tricht* uitgesproken.

— De Kamper-Courant vermeldt, dat de berigten omtrent de haringvangst op de Zuiderzee uiterst bedroevend zijn, daar dezelve tot heden genoegzaam niets heeft opgeleverd. Inzonderheid drukt dit op het arme Schokland, welks bewoners, van andere bestaansmiddelen verstoken, reeds nu grootendeels aan het gebrek ter prooi zijn en den winter met angstige blikken te gemoet zien.

— De vroeg ingevallen vorst heeft de stoomdienst van Kampen op Amsterdam gestremd.

— De opperpresident der Rijnprovincie heeft eene nieuwe verordening uitgevaardigd, bij welke hij, op eene geldboete van vijf tot vijftig daalders, alle illuminatien in de stad Keulen, onder welk voorwendsel hoegenaamd, verbiedt, en zulks naardien zoodanige illuminatien tot de aanleidingen behooren, om eene menigte menschen op een en hetzelfde punt te vereenigen.

Zondag morgen zijn te Brussel depeches van den belgischen gezant te Londen ontvangen, welke onmiddellijk tot een raad van ministers door vorst *Leopold* gepresideerd, hebben aanleiding gegeven. De engelsche gezant sir *Hamilton Seymour* moest gisteren eene zamenkomst met den minister van buitenlandsche zaken houden.

— In de zitting van den stedelijken raad van Antwerpen, van ll. zaturdag is een rapport gelezen geworden over de tegenwoordige gesteldheid van de stad. Het blijkt daaruit dat de bevolking thans 77,000 zielen bedraagt, waarvan 4000 buiten de muren; dat de suiker-invoer twee milioenen kilogrammen minder heeft bedragen; dat het getal suikerrafinaderijen van 45 op 34 is gekomen, eene vermindering die aan de jongste wetsbepalingen wordt toegeschreven; uit het finantieel gedeelte bleek dat de stadskas een deficit had van tusschen de 2 en 300,000 franken.

— Ter Antwerpsche Beurs waren gisteren (26 *November*) genoteerd: Belg. 101⅞, 102; O. Met. 107¼; Sp. Ardoin 16¾, ⅜; Nap. r. 93¾; Rom. L. 101; Certif. te Antw. 101; Braz. 78⅛. Wissel op Amst. en Rott. drie achtste pCt. v.

Volgens de jongste berigten uit Londen tot ll. zondag had men aldaar tijdingen uit New-York, volgens welke niet minder dan zestigduizend Noord-Amerikanen in die stad zouden vereenigd zijn, die zich verbonden hebben om de Kanadasche insurgenten in eenen nieuwen opstand te ondersteunen. Sir *G. Arthur* en sir *J. Colborne* hadden conferentiën met lord *Durham* gehouden, om maatregelen van tegenweer te beramen.

— De Torybladen, welke sedert eenigen tijd, strijdig met hunne gewoonte, grooten lof aan den minister *Palmerston* hadden toegezwaaid, en wel uit hoofde van het handelstraktaat, tusschen Engeland en Turkije gesloten, verklaren nu dat zij hem niet meer den engelschen zaakgelastigden *Urquhart* en den turkschen ministen *Reschid*-pacha toekomt, en willen zelfs onderrigt zijn, dat lord *Palmerston* en lord *Ponsomby* veel moeite hebben aangewend om het sluiten van dat tractaat zoo lang mogelijk tegen te houden. Voorts vaten die bladen hevig uit tegen de terugkeering van het engelsch eskader naar Malta, naardien zij beweren dat de ratificatie van genoemd verdrag van de belofte afhing, welke het Engelsch Gouvernement gedaan zou hebben, om zijne scheepsmagt, ter bescherming van zijnen Bondgenoot, in de Dardanellen te laten.

Brieven uit Konstantinopel, van den laatsten der vorige maand, houden het berigt in, dat aldaar een kabinetskourier bij de engelsche ambassade was aangekomen, als overbrenger der tijding, dat het beleg van Herat door den Perzischen Shah was opgeheven, en dat hij, met zijn geheel leger, reeds drie dagreizen van die stad verwijderd was. De engelsche gezant *Mac Neil*, die zich hierover zeer tevreden betoonde, maakte zich gereed om naar Téhéran te reizen.

Die brieven verzekerden verder, dat in Georgië een opstand tegen het russisch bestuur is uitgebroken, met bijvoeging dat de Desghis de vesting Shira uitgeplunderd en zeshonderd Russen omgebragt zouden hebben. Onder de slagtoffers van dezen opstand zouden zich twee russische generaals bevinden, en de Lesghis gereed staan tot een aanval op Tiflis, waar zij talrijke aanhangers hadden.

Die opstand schéen van de russische zijde vooruitgezien te wezen; want in berigten uit de Krim werd het afzeilen van eene vloot dier natie medegedeeld, die vijftienduizend man naar Georgië moest overbrengen.

— De Bahama-eilanden zijn omtrent de helft der maand september door een vreesselijken orkaan bezocht geworden, die inzonderheid op het eiland Rum Key zware schade heeft aangerigt. Op de kust zijn verscheidene schepen vergaan en eenige menschen daarbij omgekomen.

— Ter Londensche beurs van ll. zaturdag waren genoteerd: 3 pCt. gec. 94⅛; Ned. 2½ pCt. 54¼; Id. 5 pCt. 100¾; Spanje 17; Portugal 20¾; Braz. 78¾.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (26 November) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 53½ zeven zestiende; dito 5 pCt. 101; Kansbill. 23 elf zestiende, ⅝; Amort. Sijndk. 96; Handelm. 175, ⅛, 174¼; O. Indie 5 pCt. 99¼; Rijn spoorweg 4½ pCt. 102¼; Ardoins 35 à 16⅝, elf zestiende; Oude Russen 5 pCt. 105¾; Met. 5 pCt. 103½.

HOLLANDSCHE SCHOUWBURG.

De Tooneellisten onder de Directie van L. T. J. ROSENVELDT, oud Lid en Eerste Komiek van den Koninklijken Schouwburg, zullen de eer hebben tot Opening van het Tooneel te Vertoonen, op *Woensdag* den 28. *November* 1838: *DE BLOEDVERWANTEN*, en DE TERUGKOMST UIT DE OOST-INDIEN, Blijspel in 5 Bedrijven, naar het Hoogduitsch van Korsnave, door P. G. van Alphen Gzn.

Na hetzelve: HET LANDHUIS AAN DEN GROENEN WEG, Blijspel in één Bedrijf, naar het Hoogduitsch van Korsnave, waarin door den Heer Fryx en Mejufvrouw Rosenveldt ieder 5 verschillende Rollen zullen worden vervuld.

Aanvang ten half zeven ure. Verwacht: *De Jagers*, Tooneelspel; *De Matroos*, Tooneelspel; *Don Quichot*, Blijspel; *De Verwarring*, Blijspel; *Het Geweten*, Tooneelspel; *De Onechte Zoon*, Tooneelspel; *De Exter en de Dienstmaagd*, Melodrama; *De Joden*, Tooneelspel. De Plaatsen kunnen besproken worden op den Speeldag, van 's morgens *tien* tot 's namiddags *twee* ure, mits betalende *tien* Cents Entré voor elke Plaats.

NB. Er zal voor eene behoorlijke verwarming der Zaal gezorgd worden.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.